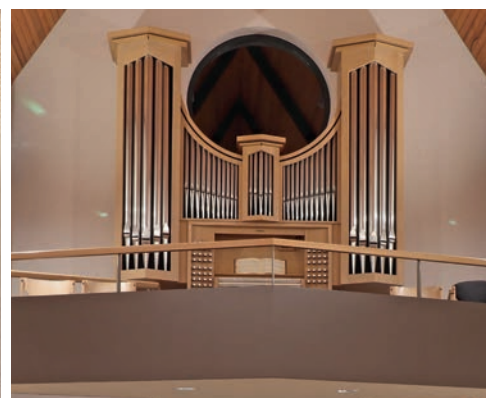
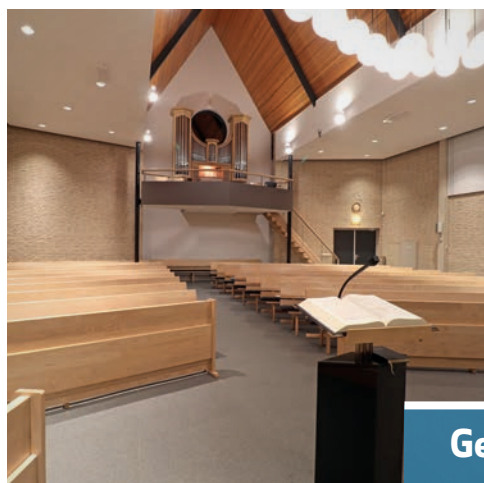




KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER



Gereformeerde Gemeente Nieuwe Tonge

02/04/2020
jaargang 98

nr **27**

Van 1959 tot 2001 wordt de gemeente van Nieuwe Tonge in het ambt gediend door ouderling L. van den Doel. Als hij in 1999 in Terdege op zijn leven terugblijkt, merkt hij onder meer op: 'In augustus 1932 waren we tarwe aan het oogsten. Ik gooide die naar een andere knecht, de latere ds. L. Gebraad. Hij vroeg: 'Leen, waar ben je gisteren geweest?' Ik zei: 'Lood, ik werk zes dagen; de zondag is voor mij'. Hij antwoordde: 'Leen,

dat zal toch zo verkeerd uitkomen, jongen'. Ik zei: 'Heb maar niks geen bezwaar; het komt wel goed'. Die avond zou ik naar bed gaan, maar het was of ze van binnen zeiden: Als je boven komt, is het eeuwigheid. Ik dorst niet naar boven, maar beneden blijven kon ook niet, want dan zouden mijn ouders vragen wat er was. Ik ging naar boven, maar ben die nacht niet op bed geweest. Toen ben ik zondaar voor God geworden.

De gevangenneming van de Borg

Na het ‘amen’ van Zijn hogepriesterlijk gebed gaat de Heere Jezus samen met Zijn discipelen de Kidron over en komt in de hof van Gethsémané. In het donker van de nacht vindt daar een ontmoeting plaats tussen de lijdende Borg en de vorst der duisternis.

Jezus dan wetende alles wat over Hem komen zou, ging uit en zeide tot hen: Wien zoekt gij?
Johannes 18:4

Daar in de hof zien we een slapende Kerk en tegelijkertijd zien we een klaarwakkere vijand die zich in Jeruzalem gereedmaakt om Jezus gevangen te nemen. Zou het nu anders zijn? Is het niet zo dat de Kerk slaapt en de vijand klaarwaker is om aan te vallen? Het bevel van de Borg aan Zijn discipelen is nog steeds van kracht: ‘Waakt!’

Zijn alwetendheid

‘Jezus dan wetende alles wat over Hem komen zou...’ Deze woorden wijzen ons op de alwetendheid van de Zoon van God. Niets is voor Hem verborgen. Het is een bewijs van Zijn hemelse majesteit en dat in Zijn diepe vernedering als Borg en Middelaar. In de donkere hof worstelt Hij met de toorn van God en de helle machten die Hem aanvallen.

Tegelijkertijd ziet Hij Zijn vijanden in Jeruzalem. Hij ziet hoe in Jeruzalem de soldaten en de dienaren van het sanhedrin zich verzamelen met fakkels en wapens. Hij telt hun naderende voetstappen en zegt het tegen Zijn discipelen. ‘Zie, hij die Mij verraadt is nabij!’ Wat zou dat de discipelen moeten versterken en vertroosten. Hun Meester weet wat over Hem komen zal. Het gebeurt allemaal naar Gods eeuwige Raad!

Wat kan dat een rijke troost zijn voor een onwetende zondaar:

‘Jezus dan wetende!’ Hij weet van Zijn slapende kinderen. Hij weet van hun droefheid. Hij weet van hun strijd. Hij weet van hun zwakheid. Hij weet van de naderende vijand. In Zijn diepe lijdens zorgde Christus nog voor Zijn kinderen. O arme, onwetende zondaar, zie op de alwetende Borg voor Wie niets verborgen is en zoek uw zaligheid, leven en troost bij Hem alleen.

Zijn gewilligheid

‘...ging uit...’ Jezus ging uit de hof van Gethsémané, waar Hij als de Borg had geleden en gestreden. Hij treedt Zijn vijanden tegemoet. Wat een gewilligheid van de Zaligmaker! Gewillig om gebonden te worden, opdat Zijn volk ontbonden zou worden. Hij een gevangene, opdat gevangenen door Hem zouden worden bevrijd. Daar staat Jezus voor de bende als een gewillige Zaligmaker voor onwillige zondaren. Hij ging uit! De woorden van Psalm 40 gaan in vervulling: ‘Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen.’ Hij was gewillig om Gods welbehagen te volvoeren. Gewillig om de deugden van Zijn Vader te verheerlijken. Gewillig om Zichzelf over te geven tot in de dood des kruises. Gewillig om te lijden en sterven. Gewillig om de prijs te betalen. Gewillig om Gods toorn te dragen. En dat uit een onbevattelijke, onuitsprekelijke en een Zichzelf overgeevende liefde. Zijn gewilligheid verbreekt een arme zondaar die zijn onwilligheid zo moet inleven.

Moet het ware volk van God niet bekennen zo vaak onwillig te zijn om de weg te gaan die de HEERE met Zijn volk gaat? Maar God maakt Zijn volk toch gewillig? Jazeker, maar wel dwars door hun onwilligheid heen. Wat wordt het een wonder wanneer een onwillige zondaar gewillig wordt gemaakt om zichzelf te verloochenen, het kruis van zijn veroordeling op zich te nemen en Jezus te volgen. Mag u uit genade deze weg al gaan? Achter Hem aan, in een weg waar ik moet sterven en er alleen een roemen overblijft in een drie-enig God?

Zijn heerlijkheid

Wanneer de bende, aangevoerd door Judas, voor Hem staat, vraagt Jezus: ‘Wien zoekt gij?’ Dan antwoorden ze: ‘Jezus de

ds. P.D. den Haan,
Rijssen-West

In dit nummer

4 Lijdenstijd [4]

5 Geen verderving zien [1]

16 Bijbellesen en menselijke wijsheid

- 2** De gevangenneming van de Borg
- 3** Leren op de school van Christus [14]
- 6** het levenseinde van zes Schotse predikanten [1]
- 7** Mijn arme schapen
- 8** Commentaar: Sociale distantie
- 9** Boekennieuws
- 10** Kerknieuws
- 10** Berichten
- 11** Kerkdiensten
- 15** Jeugdrubriek

Leren op de school van Christus [14]

Nazarener'. Uit dit antwoord blijkt hun verachting voor de Heere Jezus. Ze zeggen niet: 'Jezus de Zoon van God!' Nee, verachtelijk klinkt het: 'Jezus de Nazarener'. Tegelijkertijd blijkt uit dit antwoord ook hun blindheid. Ze weten niet met Wie ze spreken. Anders hadden ze wel gezegd: 'We zoeken U'. Judas had toch Zijn stem moeten herkennen?

Dan gaat Jezus Zichzelf openbaren. Hij zegt: 'Ik ben het!' Deze woorden spreekt Hij met Goddelijke kracht. IK BEN HET! Op dit woord vallen de wereld en de godsdienst met al hun wapens achterwaarts! IK BEN HET! Ik ben Degene Die gij niet hebt geloofd. Ik ben Degene Die gij niet hebt geliefd. Ik ben Degene Die gij niet hebt gediend. Ik ben Degene Die gij niet hebt gevreesd. Ik ben Degene Die gij niet hebt gezocht en Ik ben Degene Die gij niet hebt gehoorzaamd.

Wat wordt het een wonder wanneer een onwillige zondaar gewillig wordt gemaakt om zichzelf te verloochenen, het kruis van zijn veroordeling op zich te nemen en Jezus te volgen.

Zo zal het klinken op de oordeelsdag uit de mond van de Rechter: 'Ik ben het!' Judas en de zijnen hebben iets gevoeld van de heerlijkheid van de Zoon van God. O, wat zal het zijn om als een schuldige zondaar voor de Rechter van hemel en aarde te staan. Deze woorden bevatten ook een rijke troost. IK BEN HET! Ik ben uw Heil alleen, Ik ben uw Liefste, Ik ben uw Borg, Ik ben uw Middelaar... Door onweder voortgedrevene en ongetrooste, zie, op Hem, de alwetende, gewillige en heerlijke Borg. Hij heeft door Zijn kracht de dood overwonnen en het leven verworven. Hij heeft door Zijn kracht de kop van satan vermorzeld en Zijn uitverkoren volk bevrijd. Hij heeft door Zijn kracht Gods toorn gedragen en Gods liefde verworven voor al de Zijnen. Vanwege Zijn macht en kracht heeft de Kerk nu toekomst. Want Hij komt om te oordelen de levenden en de doden!



Ralph Venning

Deel II Zuigelingen

III GROEI BIJ ZUIGELINGEN

Voordat ik verder ga, moet ik één bezwaar wegnemen dat mogelijk gerezen is. Als groei in de genade noodzakelijk is om de waarheid van die genade te bewijzen, hoe kan men dan van deze zuigelingen zeggen dat ze groeien als ze al hun levensdagen in deze stand blijven?

U herinnert zich wellicht dat ik van de veronderstelling uitga dat niemand kan vertellen of hij nog één of meer verdiepingen hoger gebouwd zal worden, en dat daarom niemand tevreden moet zijn met het deel dat hij nú heeft, maar naar méér moet staan. Maar gelet op het feit dat sommigen blijven in de stand waarin ze nu verkeren, zeg ik voor alles dat groei in de genade van allen vereist wordt als een bewijs van de waarheid ervan.

Vervolgens zeg ik echter dat er verschillende soorten groei zijn. Zoals de stand is, zo is de groei die daarbij vereist wordt. Er is groei in de zin van toevoeging, maar er is ook groei in de zin van voortduur en volharding tot het einde. De ene soort groei wordt vereist van de andere standen, maar de andere soort is noodzakelijk voor de stand van de zuigelingen. De groei van de anderen is bij wijze van toevoeging (2 Petr. 1:5-11), maar bij de zuigelingen houdt groei in dat ze blijven bij de genade. Ze leren dezelfde les telkens opnieuw, terwijl anderen van de ene stand voortgaan naar de volgende. De zuigelingen zijn als bomen die gestaag groeien om vruchten voort te brengen naar hun aard (Gen. 1:11). Maar als een ent van edeler soort op hun stam geënt zou worden, dan zouden ze andere en betere vruchten voortbrengen.

Groei bij zuigelingen is dus niet een toevoeging van nieuwe genade, maar een vernieuwing van hun eerste genade, een overvloedig zijn in die genade. Dat moet de groei geweest zijn bij de Korinthiërs en de Hebreeëen. Anders zou er bij hen helemaal geen sprake geweest zijn van groei, want ze waren na geruime tijd dezelfde als die ze eerst waren. Daarom vraagt Paulus aan de Korinthiërs slechts om te bewijzen dat ze nú in het geloof zijn en dat Christus in hen is (2 Kor. 13:5). Hij spoort de Hebreeëen aan tot ijver om een volle zekerheid te verkrijgen (Hebr. 6:11), maar omdat hij er vanuit gaat dat ze die niet zullen verkrijgen, roept hij hen meermalen op om vast te houden aan het geloof en niet af te vallen.

Als ze geen voortgang maken, kunnen ze tóch zalig worden door te blijven in hun huidige stand, hoewel ze slechts zuigelingen zijn (Hebr. 3:6-14; 10:23-35). Hij vertelt hun dat de rechtvaardigen door het geloof zullen leven, het geloof dat ze bezitten.

(wordt vervolgd)



Uit: "Leren op de school van Christus", Ralph Venning (uitg. Brevier).

Het lijden van de Middelaar

Hij is gezeseld

Hij is geslagen

Hij is verbrijzeld

Hij is uitgeroeid

‘En na die twee en zestig weken zal de Messias uitgeroeid worden, maar het zal niet voor Hemzelve zijn’.

Daniël 9:26a

Daniël ligt in Babel op zijn knieën voor het open venster. Hij bidt tot de Heere, de grote en verschrikkelijke God. Hij belijdt oprecht zijn zonde en die van zijn volk. Hij buigt voor zijn God en werpt zijn smekingen voor het aangezicht van de HEERE neer, niet op zijn eigen gerechtigheden, maar op Gods barmhartigheden, die groot zijn (vers 20).

ds. M. Karens,
Middelburg

Daniël heeft nog geen amen gezegd of hij krijgt al antwoord. ‘Het zal geschieden, eer zij roepen zo zal ik antwoorden; terwijl zij nog spreken, zo zal ik horen’ (Jes. 65:14). Midden in zijn worsteling komt Gabriël en raakt hem aan. Wat is de boodschap van Gabriël? De inhoud is niet zo eenvoudig. Het aantal verklaringen is veel en verschillend. Onze tekst is er een deel van.

De tijd van het lijden en sterven van de Heere Jezus wordt erin voorzeggd. In vers 24 wordt gesproken over zeventig weken. Letterlijk: zeventig zeventallen. Zeventig keer zeven jaarweken, vierhonderdnegentig jaar. ‘En na die tweeënzestig weken...’. Dat brengt ons in de tijd van de onderdrukking van de Romeinen in Israël. De volheid van de tijd. De tijd van Gods welbehagen. De dagen van de komst van de Messias.

Weet u er persoonlijk van dat deze Christus door de Geest geopenbaard is in uw hart als de vervulling van Gods belofte? Mag u door het geloof met Daniël weten dat Vorst Messias kwam op de aarde om u te zoeken en zalig te maken? Dan is er rijke stof van vreugde over Gods onuitsprekelijke Gave.

Hoor toch: Christus roept u in deze lijdensweken nog toe: Ween niet over Mij, maar ween over uzelf en over uw kinderen! U bent rampzalig, maar Hij kan u zalig maken.

Het doel

‘De Messias zal uitgeroeid worden’. Daniël mag horen dat de Messias komt, maar hij wordt ook ingeleid in het lijden en sterven van de Zoon van God. Andere profeten hebben voorzeggd: Hij is gezeseld, geslagen en verbrijzeld. Hier staat dat Jezus Christus zal ‘uitgeroeid’ worden. Uitroeien gebeurt met ongedierte en onkruid. Het Hebreeuwse woord betekent zoveel als: een misdadiger om het leven brengen (kanttekening). Wat een treffende uitdrukking voor de bittere en smadelijke kruisdood van Christus.

De lijdensweken preken ons: Christus kwam op aarde om uitgeroeid te worden. Hij is met misdadigers gerekend. Uitge-

stoten door de hemel en de aarde, tot verheerlijking van Zijn Vader en tot zaligheid van rampzalige zondaren. Zondaren, die naar Gods rechtvaardig oordeel moeten worden uitgeroeid! Een heilgeheim, dat voor de wijzen en verstandigen verborgen is, maar wat God naar Zijn welbehagen aan Zijn kinderen wil openbaren.

De tekst leert het ons: ‘Maar het zal niet voor Hemzelve zijn’. Het zal niet zijn voor Zijn zonden en het zal niet tot Zijn voordeel zijn (kanttekening). Het heilig Kind Jezus heeft geen zonden gedaan. En Hij Zelf werd er niet beter van. Hij had alle heerlijkheid bij de Vader voordat de wereld er was. Hij zal worden uitgeroeid uit eeuwige liefde tot Zijn Vader en Zijn schapen, tot profijt van Zijn uitverkorenen.

De vrucht

Voor wie werd Jezus uitgeroeid? Voor mensen als Daniël, Manasse, Rachab, Saulus en de moordenaar aan het kruis. Voor vijanden die van God zijn afgevallen. Maar zij leerden door de overtuiging van Gods lieve Geest hoe groot hun zonden en ellende zijn. Zij kregen door wederbarende genade hartelijk berouw over hun ongerechtigheden. Zij leerden door genade buigen onder Gods rechtvaardig oordeel. ‘God is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig, daarom zo eist Zijn gerechtigheid dat de zonde, welke tegen de allerhoogste majesteit Gods gedaan is, ook met de hoogste, dat is met de eeuwige straf aan lichaam en ziel gestraft worde’ (HC, Zondag 4).

Het geheim van onze tekst mocht brengen tot de bede: ‘Leer mij, o Heer’ Uw lijden recht betrachten; want in die zee verzinken mijn gedachten’. Uitgeroeid! Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven.

Bent u, ben jij nog vreemd aan deze dingen? Dan zult u - als u zo sterft - uitgeroeid worden! Eeuwig straf dragen, eeuwig schuld betalen zonder te kunnen voldoen. Hoor toch: Christus roept u in deze lijdensweken nog toe: ‘Ween niet over Mij, maar ween over uzelf en over uw kinderen!’ U bent rampzalig, maar Hij kan u zalig maken. Bidt om de Heilige Geest, opdat u leerde vluchten tot deze Messias: ‘Heere, gedenk mijner’.

De beslissende vraag is: Heb ik door het oprechte geloof deel aan deze Messias en Zijn weldaden? Werd Hij mij onuitsprekelijk dierbaar en onmisbaar? Mag ik delen in de vrucht van Zijn lijden en sterven? Het antwoord voor Gods aangezicht beslist over uitgeroeid worden of eeuwig behouden worden! Een eeuwig verschil.

Geen verderving zien [1]

‘Gij zult niet toelaten dat Uw Heilige de verderving zie’.

Psalm 16:10b



Zijn begrafenis was vernedering, maar er glansde een licht doorheen dat Zijn aanstaande verhoging aankondigde.

De Heilige Geest gaf aan Psalm 16 het opschrift ‘Een gouden kleinood van David’. Blijkbaar is dit lied zelfs onder de psalmen vanwege zijn kostelijkheid en uitnemendheid te achten als behorend tot het beste en fijnste geestelijk goud (zie kanttekening 1).

ds. C. Hogchem,
Aalburg

De reden is dat Christus in dit lied sprekende wordt ingevoerd en profeteert over Zijn begrafenis. Petrus heeft dat - vervuld met de Heilige Geest - verklaard in zijn prediking op de Pinksterdag (Hand. 2:25-28). Psalm 16 is een van de duidelijkste plaatsen uit het Oude Testament over de begrafenis van Sions Borg. Over de vierde trap van Zijn vernedering: ‘Gij zult niet toelaten dat Uw Heilige de verderving zie’. Een gouden kleinood!

De eerste glans van Zijn verhoging

Uit Psalm 16 en andere Schriftplaatsen blijkt dat het vernederende in Jezus' begrafenis maar ten dele zou zijn. Ongetwijfeld, Zijn begrafenis was vernedering; Hij is bij de rijke in Zijn dood geweest (Jes. 53:9). Hij was in Zijn doodstaat. Maar tegelijk glansde er een licht doorheen dat Zijn aanstaande verhoging aankondigde.

1. Terwijl het lichaam van de Zaligmaker in het graf lag, was Zijn zelf niet meer in

vernedering, maar in verhoging; in de handen van Zijn Vader, in het hemelse paradijs (Luk. 23:43^b, 49). Tot een bewijs dat er verzoening door voldoening teweeg was gebracht en het woord door de Zaligmaker op Golgotha uitgejuicht, volkomen waar was: Het is volbracht!

2. Jezus werd na Zijn dood begraven in het graf van een rijk man.

‘Men heeft Zijn graf’ - zegt Jesaja - ‘bij de goddelozen gesteld’. Het was de algemene gedachte dat Jezus begraven zou worden zoals dat met goddelozen gebeurde. Maar het tegendeel is gebeurd: ‘Hij is bij de rijke in Zijn dood geweest’ (Jes. 53:9^b). Met grote nadruk heeft Jesaja het verkondigd. Blijkbaar was het van groot belang! En inderdaad, Jezus is wel met de misdadigers gerekend, maar een misdadiger was Hij niet. Nee, Zijn lijden was plaatsbekledend. Door toerekening van de schuld van Zijn volk was Hij tot zonde gemaakt en een vloek geworden, maar Zélf heeft Hij geen zonde gekend noch gedaan. Daarom heeft Zijn Vader de smade-

lijke gedachte dat Hij een goddeloze was, weersproken door Hem te laten begraven in het nieuwe graf van Jozef van Arimathea - een rijk en aanzienlijk man. Alzo is Hij begraven naar (in overeenstemming met) de Schriften.

3. Het dode lichaam van Jezus heeft in het graf geen verderving gezien. Het graf wordt ‘de groeve der vertering’ genoemd, het verslijt de gedaante van degene die er in begraven is (Jes. 38:17; Ps. 49:15^b). Maar in Jezus' graf was het proces van ontbinding niet. Waarom niet, hoe kwam dat? Was het omdat Jozef van Arimathea en Nicodémus een mengsel van mirre, aloë en specerijen hebben gebruikt en omdat Jezus maar kort in het graf is geweest? Nee, want zodra ziel en lichaam door de dood worden gescheiden, treedt het proces van verderf bij het lichaam in. Dadelijk begint het weder te keren tot stof, tot verbrijzeling (Gen. 3:19; Ps. 90:3). En hoe kostbaar de specerijen der liefde ook waren, ze waren onbekwaam het lichaam daarvoor te bewaren.

De oorzaak dat Jezus' lichaam in Jozefs graf geen verderving heeft gezien, verklaart Christus Zelf in Psalm 16 als Hij zegt tot Zijn Vader: ‘Gij zult niet toelaten dat Uw Heilige de verderving zie’. De Vader heeft dat als Rechter niet toegelaten. Waarom werd dat door Hem niet toegestaan? Omdat alle gerechtigheid door Jezus was volbracht. Het recht dat vol majesteit Zijn dood eiste, eist nu met dezelfde majesteit Zijn leven.

De dood woedde tevergeefs

De Vader waakte met Zijn almachtige kracht over Jezus' ontzield lichaam en zou Hem daarna uitermate verhogen. De Zoon heeft met Zijn Goddelijke kracht Zijn lichaam onbesmet en onbedorven bewaard in het graf. Hij heeft het overbalsemd met Zijn Godheid, naar 's Vaders wil en welbehagen. De Heilige Geest heeft in volmaakte harmonie met de Vader en de Zoon over datzelfde lichaam in het graf Zijn heilige invloed geblazen. Om het net zo rein en onbederfelijk te onderhouden als toen Hij het in de moederschoot geschapen had.

O wonder, die plaats des verderfs was zonder verderf. Dit graf is aan de dood ontruikt!

Drie-enig God, U zij al de eer.

(wordt vervolgd)



Het anker uitgeworpen in Johannes 17

St. Giles Cathedral
te Edinburgh.



Op zijn laatste dag kwamen hem twee Bijbelhoofdstukken voor de geest. Het eerste was Jesaja 53, over de lijdende Knecht des Heeren. Het tweede was Johannes 17, het hoofdstuk waarin John Knox 'voor het eerst zijn anker had uitgeworpen'.

J. van 't Hul,
Lieren

John Knox is de geschiedenis ingegaan als de reformator van Schotland, ook wel als 'het licht van Schotland'. Maar scheldnamen had hij ook genoeg. Verachtelijk spraken zijn vijanden over: 'De schelm Knox', 'de listige vos' en 'die puritein'. Hij was in elk geval de man die nog nooit het aangezicht van een mens had gevreesd, die ook geen duimbreed had willen wijken voor de rooms-katholieke Mary Stuart, koningin van Schotland. Viermaal had Knox in het koninklijke Holyrood Palace voor haar moeten verschijnen. Heftig hadden ze het daar met elkaar aan de stok. Zij hield hem voor de gevaarlijkste man van heel Schotland. Hij bleef haar wel respecteren als vorstin, maar wenste om der waarheid wil niet voor haar te buigen. Mary Stuart was bepaald niet benauwd uitgevallen, maar zei toch: 'Het enige waar

ik bang voor ben, is voor een gebed van John Knox'.

Bartholomeüsnacht

In 1570 kreeg John Knox een hersenbloeding, waardoor hij een groot deel van zijn spraakvermogen verloor. Hij is daarna nooit meer helemaal de oude geworden. Het preken in de grote St. Giles Cathedral in Edinburgh werd hem gaandeweg te veel. Als hij nog kon preken, week hij daarvoor vaak uit naar een kleiner kerkgebouw in de stad.

Nadat Knox had gehoord van de bloedige Bartholomeüsnacht in Parijs (in de nacht van 23 op 24 augustus 1572), waarbij duizenden hugenoten -zijn gereformeerde Franse vrienden- waren vermoord, was hij een gebroken man. De reformator, die er om bekendstond dat hij de preekstoel wel

aan diggels kon slaan als het ging om de zaak van zijn Koning, was gekomen aan het einde van zijn leven.

De zondag daarna moest hij bijna de preekstoel worden op gedragen. Zijn biograaf Thomas McCrie schrijft: 'Toen men hem naar de kansel had gebracht en hij alles wat er in hem aan kracht was overgebleven verzameld had, heeft hij de wraak van de hemel uitgebulderd over de koning van Frankrijk'.

Zijn laatste preek

Op 9 november 1572 bevestigde Knox in de St. Giles Cathedral zijn opvolger James Lawson in het ambt van predikant. Het was zijn laatste preek. Na deze dienst schuifde Knox voor de laatste maal huiswaarts, leunend op zijn staf, en aan de arm van een van zijn bedienden. De man die nooit had willen 'lopen waar God hem niet geroepen had', keerde nu voetje voor voetje voor de laatste keer naar zijn huis aan de High Street.

Op maandag 24 november 1572 stierf de Schotse hervormer. De man die vurig en onverschrokken 'de wortel van het pausdom had vernietigd', stierf aan een longontsteking. Vlak voor zijn sterven overdacht hij de profetie uit Jesaja 53 (over het volbrachte werk van Christus) en liet hij zich Johannes 17 (het Hoge priesterlijk gebed van Christus), nog eens voorlezen. Hij zei tegen zijn vrouw Margaret Stewart: 'Toe vrouw, lees dat nog eens waar ik mijn eerste anker heb uitgeworpen'. Toen hij zijn einde voelde naderen, riep hij: 'Nu is het er'. Waarna hij zijn handen omhoog hief en de laatste adem uitblies.

De begraafplaats geruimd

John Knox werd op woensdag 26 november 1572 onder grote belangstelling op het kerkhof van de St. Giles Cathedral begraven. Op het graf werden woorden gesproken over het feit dat hij niemand had gevleid, en nooit iemand had gevreesd dan God, zijn Zender, alleen. De begraafplaats is in de achttiende eeuw geruimd. Wat ooit de beroemdste begraafplaats van Edinburgh was, moest een parkeerplaats worden voor het Parliament House (nu het hooggerechtshof). Het graf van de Schotse hervormer is verdwenen. De plek waar Knox begraven werd, wordt nog aangegeven door een geel geveerde stoeptegel. Ooit stonden er nog zijn initialen, 'J.K.' op, maar die zijn inmiddels verdwenen. Waar zijn lichaam is gebleven, is onbekend.

(wordt vervolgd)

Mijn arme schapen

Oorlof, mijn arme schapen,
die zijt in grote nood.
Uw Herder zal niet slapen,
al zijt gij nu verstrooid.
Tot God u wil begeben,
Zijn heilzaam Woord, neemt aan.
Als vrome christen leven,
't zal hier haast zijn gedaan.

Met andere woorden:

Vaarwel, mijn arme schapen,
die in grote nood verkeren.
Uw enige Herder zal niet slapen,
ook al bent u nu verstrooid.
Wendt u tot Gods genadetroon,
aanvaardt Zijn heilzame Woord.
Leeft in de vreze van Gods naam als christen,
het zal hier op aarde niet zo lang meer duren.

Deze woorden uit het voorlaatste couplet van het Wilhelmus hadden we zo graag uit de mond van onze overheidspersonen gehoord. Laten wij als ambtsdragers ze dan maar met ons hart zingen. Want daar zijn zoveel redenen voor!

v. A.

Onze arme verstrooide schapen, die niet in de weide van de Woordbediening kunnen komen. De schapen, die zich op Gods dag in de eigen huizen moeten behelpen, teruggeworpen op het gezinsleven, zonder de gebruikelijke ondersteuning van school en kerk. De doopbelofte van allereerst 'zelf onderwijzen' heeft onverwachte actualiteit gekregen. Nu het 'doen en helpen onderwijzen' het grotendeels moet laten afweten. In de grote nood van de bedreiging van ons leven en onze gezondheid. En nog veel meer! De bewogenheid met onze verstrooide schapen moge blijken in de schuldertekening van 2 Samuël 24:17: 'En David, als hij de engel zag, die het volk sloeg, sprak tot de HEERE en zeide: Zie ik, ik heb gezondigd, en ik, ik heb onrecht gehandeld, maar wat hebben deze schapen gedaan?' Deze verootmoediging, die ons allen past, maar zeker ons als ambtsdragers, zal gepaard gaan met het aanhoudend gebed voor jong en oud. Nog gezond of ziek, kwetsbaar of niet, in allerlei grote zorgen gewikkeld. Hoe groot zijn de gevolgen van onze hoogmoed! Mocht er een smeekgebed zijn om bewaring en bekering. Want één ding is maar nodig.

Kennelijke hulp

Daar sta je dan, op zondag 22 maart, voor



een bijna lege kerk in Klaaswaal. Op last van de burgemeester van de Hoeksche Waard, waar een relatief hoog dreigingsniveau aanwezig is. De ouderling rechts van me, de diaken midden in de kerk, de koster helemaal achterin en de organist onzichtbaar boven me. Verder helemaal niemand! Een ongekende ervaring, die innerlijk en uiterlijk verwarring geeft. Als student moest je zo ook een proefpreek houden. Een gekunstelde situatie, waaraan je nooit went en die over het algemeen

ook voor weinig 'opening' zorgde. 'Als je er maar ordelijk doorheen komt...,' dat was dan de schrale troost. Hoewel dat - voor mijn waarneming - al getuigde van Gods kennelijke hulp, gezien het grote opzien en de totale onmogelijkheid. Zo was het 35 jaar geleden, en ook nu.

Maar twee of drie

Het is bittere ernst en harde werkelijkheid: de gemeente die totaal afwezig is, die uitsluitend vertegenwoordigd is in de drie ambten. Je (s)preekt tegen lege banken, je vouwt je handen met en voor...? Om over het zingen maar te zwijgen. Blijkbaar hebben we het niet genoeg gewaardeerd dat alle plaatsen bezet zijn, niet genoeg gewaardeerd dat je samenkomt, samen zingt, samen bidt en samen overdenkt. Samen met jong en oud, het was zo gewoon geworden. En nu dit...

Hoe begin je dan het gebed? Ik had het thuis opgezocht: waar staat het ook alweer? In Mattheüs 18:20: 'Want waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen'. Twee of drie, dat klopt wel. Maar nu 'in Mijn Naam'... Hoe beginnen we de dienst ook alweer? 'Onze hulp is... in de Naam des Heeren'. Met de belijdenis van onze totale afhankelijkheid van Zijn Wezen en Godsopenbaring. Ondanks die twee of drie is het Woord Gods dus niet gebonden, niet aan een tijd, niet aan een plaats en zeker niet aan een mensje uit het stof geboren, die het bedient.

Met een paar mensen in de kerk mogen we toch beginnen in de Naam van de almachtige en getrouwe HEERE, Die nooit laat varen wat Zijn hand begon. Die in de afgedaalde Middelaar van kribbe tot kruis toont de Onveranderlijke te zijn. In Christus Jezus gisteren en heden Dezelfde, en in der eeuwigheid. Hij is niet afhankelijk van onze verwarrende omstandigheden.

Het blijkt ook nog eens de vijfde lijdenszondag te zijn. Ook nu mogen we ons erover verwonderen hoe passend Gods Woord is. Het gaat over Jezus' zwijgen en spreken. Het Schriftgedeelte uit Mattheüs 26:63 en 64 is 'gewoon' aan de orde: 'Doch Jezus zweeg stil... en zeide: van nu aan zult gij zien de Zoon des mensen, zittende... en komende'. Er liggen zoveel aanknopingspunten met de actualiteit. Je hoeft er niet geforceerd naar te zoeken. Neem alleen maar: 'Hij is des doods schuldig...! Waarom? En: 'Hij is komende...! Hoort u Zijn voetstappen?'

Sociale distantie



Om besmetting te voorkomen vraagt de overheid om minstens anderhalve meter uit elkaar te blijven.

Nederland zit nagenoeg op slot. Het coronavirus grijpt om zich heen. Om besmetting te voorkomen vraagt de overheid om minstens anderhalve meter uit elkaar te blijven. Het blijkt dat ongeveer 80% van de mensen zich hieraan houdt, maar dan is er nog 20% dat dit verzoek aan zijn laars lapt.

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

Het houden van deze afstand tot elkaar is bedoeld om te voorkomen dat het virus zich snel verspreidt. Daardoor zouden de ziekenhuizen de stroom van patiënten niet aankunnen. Het aantal bedden op de afdelingen intensive care van de ziekenhuizen is beperkt. We willen toch graag dat iedereen de zorg krijgt die nodig is, opdat mensenlevens gespaard blijven. Met nadruk heeft minister-president Rutte op 23 maart nog eens op het belang daarvan gewezen bij de aankondiging van verdergaande maatregelen.

Het is begrijpelijk dat mensen naar buiten willen. Vooral nu de lentezon zich meer en meer laat zien. Dat maakt het houden van sociale distantie alleen maar moeilijker en ook urgenter. De drommen strandwandelaars die Zandvoort overspoelden op zaterdag 21 maart brachten de burgemeester tot de oproep om toch alstublieft niet naar Zandvoort te komen. De Veiligheidsregio Zeeland deed een soortgelijke

oproep. Het kabinet sprak terecht van asociaal gedrag.

Gehoorzaamheid

De overheid is Gods dienaar ons ten goede (Romeinen 13). Die overheid moeten wij gehoorzamen, tenzij zij iets van ons vraagt dat tegen het Woord van God ingaat. Je kunt van een dringend verzoek om afstand tot elkaar te nemen niet zeggen, dat het strijdt met het Woord van God.

Het is een van de primaire taken van de overheid om te waken over de volksgezondheid. Alle maatregelen die genomen zijn, roepen discussie op. Maar ook in dit geval is het vaak zo dat de beste stuurlied aan wal staan.

Niet alleen omdat de overheid dat van ons vraagt, moeten we deze afstand tot elkaar in acht nemen. Zondag 40 van de Heidelbergse Catechismus verstaat onder het gebod: 'Gij zult niet doden', ook het mezelf kwetsen of moedwillig in gevaar begeven. Laten we als christenen daarin dan ook

een voorbeeld zijn. Niet alleen in het maatschappelijke leven, maar ook op ons werk en waar we ons in het bijzijn van anderen bevinden.

Luther

De Duitse stad Wittenberg werd in 1527 getroffen door een dodelijke plaag. Luther schreef er een brief over aan de kerken. Daarin gaf hij raad hoe men met deze omstandigheden zou kunnen omgaan. Hij schreef onder andere: 'Gebruik medicijnen, neem en doe wat zou kunnen helpen, ontsmet je huis, tuin en straat. Mijd ook andere mensen als het niet nodig is om ze te ontmoeten; en handel als iemand die de brand in zijn woonplaats wil blussen. Want wat is de pest anders dan een vuur, dat geen hout en stro, maar lichaam en leven opvreet'. Ook over sociale distantie had Luther zijn mening. Hij zegt daarvan: 'Ik zal God bidden dat Hij ons genadig wil bewaren en beschermen. Dan wil ik ook helpen (...) met plaats en persoon (te) mijden waar men mij niet nodig heeft, opdat ik mijzelf niet zal verwaarlozen en bovendien ook anderen zou aansteken en besmetten en dat ik zó door mijn nalatigheid de oorzaak van andermans dood zou zijn'. Lessen van de reformator om ter harte te nemen.

Lockdown

Nederland stevent af op een totale lockdown als velen zich niet aan de regels houden. Als iedereen zich houdt aan de verscherpte maatregelen, kan het wellicht worden voorkomen. Onder Gods onmisbare zegen. Andere EU-landen: Italië, Spanje, Frankrijk, België, hebben daartoe al besloten. Terwijl ik dit schrijf, is het in Nederland nog niet zover gekomen, maar dat het ervan komt, is niet denkbeeldig. Elke dag worden er honderden mensen positief getest. Elke dag sterven er tientallen mensen aan complicaties, die gerelateerd zijn aan het coronavirus. Lichtvaardig daarmee omgaan in de zin van: 'Bij elke griep epidemie sterven er ook veel mensen', getuigt ervan dat we de ernst van de situatie niet of onvoldoende inzien of willen inzien. Of als we denken dat alleen oude mensen als gevolg van het virus sterven. Ook dat is niet waar.

Luther zag in zijn tijd dat de mensen angstig waren en wegluchtten uit Wittenberg. Luther bleef. Hij schreef in een van zijn brieven: 'Ik blijf hier en dat is ook wel nodig want de mensen zijn ontzettend bang. Daarom zijn Bugenhagen en ik nog de enige predikanten hier. Maar Christus is er ook en daarom zijn we niet alleen'. Ja, als Hij er is, zijn we niet alleen!

Boekennieuws

Vanuit de hemel gesproken. De aanhef van de wet des Heeren

Vanuit de hemel
gesproken

De aanhef van de Wet des Heeren



Theodorus van der Groe

"Vanuit de hemel gesproken. De aanhef van de wet des Heeren", Th. van der Groe, hertaald door C. Bregman; uitg. De Banier; 193 pag., € 14,95.

De inhoud van deze keurig verzorgde uitgave is als volgt: een uitvoerige inleiding van ds. M. Golverdingen (blz. 11-20), een preek over Psalm 119:18 ('Ontdek mijn ogen opdat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet'), zes preken over de aanhef van de Wet des Heeren ('Toen sprak God al deze woorden: Ik ben de HEERE uw God...') en een verantwoording van de zorgvuldige hertaler (blz. 192 en 193).

Ds. Van der Groe (1705-1784) heeft ruim vijftig jaar zijn gemeente onderwezen uit ons troostboek. Hij vond het van groot belang dat de gemeente goed beseftte dat de wet was gegeven in het kader van het genadeverbond. Dat maakt deze uitgave ook zo waardevol. Daarbij moeten we wel opmerken dat hij sterk spreekt vanuit het wezen van het genadeverbond en minder vanuit de bediening. De onderscheiding tussen wezen en bediening blijft voor ons van wezenlijk belang. Dat heeft namelijk zijn consequenties voor de benadering en de aanspraak van de gemeente. Het hele volk van Israël stond rond de berg en werd als zodanig aangesproken, maar het waren niet allen wedergeboren kinderen Gods. Zo is dat ook in de kerk van het nieuwe verbond. Dat leert ons de Schrift en de praktijk.

Herhaaldelijk richt Van der Groe zich daarom indringend tot de onbekeerden. De volle nadruk valt bij hem echter op de ware kinderen Gods. De spits van de wet wordt sterk gericht op de heilig-

making, als leefregel der dankbaarheid. Dus minder als spiegel van onze ellende en als tuchtmeester tot Christus. 'De wet moet allereerst het Evangelie dienen. Alleen maar spreken over het Evangelie en zwijgen over de gehoorzaamheid aan de wet gaat in tegen de leer van Christus', zo schrijft Van der Groe terecht.

We zijn verblijd dat deze zeven preken weer goed leesbaar beschikbaar zijn. Het zijn preken die behoren bij zijn Catechismusverklaring. De 'hertaler heeft zijn sporen ruimschoots verdiend', zo schrijft ds. Golverdingen over zijn vriend C. Bregman. De uitvoerige inleiding over Van der Groe is het laatste dat door ds. Golverdingen tijdens zijn arbeidzame leven werd geschreven. Dat heeft iets ontroerends! Samen met ds. J. Schipper, als oud-neerlandicus, heeft hij meegelezen en naar de verschijning van deze inhoudsvolle uitgave uitgezien.

v. A.

Kretenzen & Arabieren, de grote werken van God in hun eigen taal



"Kretenzen & Arabieren, de grote werken van God in hun eigen taal", uitg. Stichting. Ismaël, Krimpen aan den IJssel.

"Kretenzen & Arabieren, de grote werken van God in hun eigen taal" is het projectboekje van de Stichting Ismaël, die prachtig werk verricht in Arabische landen van het Midden-Oosten. Het boek oogt echter niet als een projectboekje. Het is een fraaie uitgave met foto's en verhalen, dat uitnodigt tot lezen. De stichting heeft als motto: 'Stichting Ismaël gelooft in een boodschap van hoop, leven en vernieuwing voor de Arabische wereld en de bevolking in het Midden-Oosten'.

Wat doet Stichting Ismaël? Dat staat direct al aan het begin:

* *Verspreiden*: We verspreiden duizenden (kinder)Bijbels in landen als Egypte, Jordanië, Libanon, Irak, Syrië en de Palestijnse gebieden. Daarnaast vertalen, drukken en verspreiden we ook andere christelijke lectuur in deze landen.

* *Helpen*: Via lokale partners voorzien we in noodhulp en hulpverleningsprojecten. Er is groot gebrek aan voedsel, medicijnen en andere benodigdheden.

* *Bouwen*: We steunen geheime kerkstichting in Arabische landen waar een openlijke christelijke kerk niet mogelijk is.

Na de meditatie van de voorzitter, ds. W. Visscher, over Jesaja 19:21: 'Egypte zal de HEERE kennen', volgen de projecten. Elk project wordt voorafgegaan door een Bijbeltekst over het gebied van het project. Daarna volgt een beschrijving van het project of een aangrijpend verhaal, zoals dat van Fatima of van de kinderbijbel van H. van Dam. Aansluitend worden de mogelijkheden om het

project financieel te ondersteunen op een rijtje gezet. Een greep uit de projecten: Christenen in de Gazastrook; Puriteinse lectuur in Damascus; Vertellingen bij de Bijbel van ds. C.J. Meeuse in Egypte en de kinderbijbel van Van Dam.

De laatste bladzijde roept op tot steun, allereerst door uw gebed, daarna ook praktisch en financieel. De nood in het Midden-Oosten is groot. De bevolking, waaronder christenen, leeft onder enorme druk van de islam.

Het boekje sluit af met informatie over de wijze waarop scholen, kerken, ondernemers en vrijwilligers zich kunnen inzetten voor de doelen van stichting Ismaël. Stichting Ismaël is een interkerkelijke, reformatorische stichting, die in dat immens grote Midden-Oosten mooi werk doet. Ds. K. de Gier zei altijd: 'In het Koninkrijk Gods is geen concurrentie!'

Het boekje is gratis verkrijgbaar, maar een vrijwillige bijdrage is van harte welkom. Stuur een e-mail met uw naam en adresgegevens naar: info@stichting-ismael.nl ds. M.L. Dekker, Nazareth

Kerknieuws

PASTORIEZORGEN

We leven natuurlijk met ieder mee, die buiten de pastorie aangetast is door het coronavirus. En met hun directe omgeving. In alle spanning en onzekerheid, en zeker ook in verdriet en gemis. God zij met hen!

Het is duidelijk dat de dreiging geen halt houdt voor de pastoriereuren. Dat is gebleken in de woning van onze geliefde vriend en broeder **ds. A. Verschuure** (49) van Capelle-Middelwatering. Midden in zijn ambtelijke arbeid, gedreven door de liefde tot de Heere en Zijn dienst, altijd met een volle agenda, is hij gevelde. Opname in het IJssellandziekenhuis bleek dringend noodzakelijk. Vervolgens zou hij overgebracht worden naar het St. Franciscus Gasthuis, maar dat is niet doorgegaan. Daarna werd duidelijk dat hij niet langer in het IJssellandziekenhuis kon blijven. Ze hadden zijn bed nodig. Nu zou hij naar het ziekenhuis in Dirksland worden overgebracht. Hij wilde het echter eerst thuis proberen. Maar inmiddels is hij weer terug naar het ziekenhuis gebracht. Hij kreeg direct weer zuurstof want het ging helemaal niet goed. Hij is zeer vermoeid en verzwakt. Ook de gezinsleden van ds. Verschuure hebben allemaal meer of minder de verschijnselen van het coronavirus. We hopen dat hij tot rust mag komen en dat het genezingsproces

van het hele gezin mag inzetten. De Heere moge Zich naar lichaam en ziel erbarmen! We bevelen u het hele gezin aan in uw gebeden.
v. A.

BERICHT VAN HET CURATORIUM

In verband met de grote zorgen die er zijn met betrekking tot het coronavirus berichten wij u dat de data, eerder vermeld in de oproep van het curatorium, komen te vervallen. Het is te verwachten dat het curatorium op de genoemde dagen in mei niet zal vergaderen. Bij leven en welzijn zullen wij u de komende tijd nader berichten. De Heere mocht Zich over ons en onze gemeenten genadiglijk ontfermen. In alles Gode bevelen, namens het curatorium,

ds. J.J. van Ekeveld, voorzitter
ds. G.J.N. Moens, secretaris

ZGG BENOEMT EVANGELIST VOOR GUINEE

Zending Gereformeerde Gemeenten heeft J.B. Kardol uit Breukelen benoemd als evangelist voor het zendingsveld in Guinee. Jos Kardol (32) heeft een onderwijskundige achtergrond en is momenteel werkzaam als veldwerker/evangelist in Leidsche Rijn. Ook is hij een jaar namens ZGG onderwijsondersteuner in Ecuador geweest. Jannemieke Kardol heeft eveneens in het onderwijs

gewerkt en heeft zich ook voor ZGG ingezet als onderwijsondersteuner in Guinee en Ecuador. Het echtpaar Kardol-Blankespoor heeft een dochter van één jaar. Zij zijn lid van de Gereformeerde Gemeente Utrecht. Het deputaatschap is verblijd dat deze vacature, die jarenlang openstond, is vervuld. We hopen dat de Heere Zijn zegen zal verbinden aan deze benoeming. Wilt u ook de overige vacatures in het gebed gedenken?

Deputaatschap Zending
Gereformeerde Gemeenten
ds. P.D. den Haan, secretaris

“

ALS U IN GODS HOEDE BENT, ZULLEN UW EIGEN ZWAKHEDEN EN VREES U NIET OVERMEESTEREN.

JOHN BUNYAN

Berichten

BONDSDAG VROUWENVERENIGINGEN GAAT NIET DOOR

Naar aanleiding van de overheidsmaatregelen kan tot onze spijt de Bondsdag van de vrouwenverenigingen op 21 april niet doorgaan. Onze jaarlijkse Bondsdag is altijd een hoogtepunt in het verenigingsseizoen, waar we als leden van de vrouwenverenigingen en belangstellenden naar uitzien. De Heere geve dat we allen gespaard mogen blijven

en dat de Bondsdag in de toekomst weer gehouden kan worden.

Bestuur VBGG

ISRAËLVROUWENOCHTEND GAAT NIET DOOR

Het deputaatschap voor Israël maakt bekend dat de Israëlvrouwenochtend van 26 mei niet doorgaat, dit vanwege de aangescherpte regels van de overheid. We hopen

de Israëlvrouwenmorgen in de toekomst weer te kunnen organiseren.

STADSWANDELING GAAT NIET DOOR

De stadswandeling in Dordrecht van 4 april gaat niet door.

VERKOPING ELSPEET GAAT NIET DOOR

De verkoping in Elspeet, op 4 april, gaat niet door.

Kerkdiensten

ZONDAG 5 APRIL 2020

Aagtekerke 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. C. Hogchem; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amsterdam 15.30 uur ds. P. Mulder; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.00 uur ds. B. Labee; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur stud. L. van der Kuijl; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen (in Dorpskerk) 11.30 en 16.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 stud. P.C. Vlot en 18.30 ds. H. Van der Heiden; Berkenwoude 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. J. Driessen en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. W. Silfhout en 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. S.W. Janse; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 15.00 uur (openb. bel.) ds. J. van Rijswijk; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. H.J. Agteresch en 14.00 uur ds. D. de Wit; 's-Gravenzande 16.00 uur stud. J. Beens; Haamstede 15.30 uur ds. G. Pater; Herkingen 14.30 uur ds. K. Boeder; Hilversum 19.00 uur ds. W. Harinck; Hoedekenskerke 15.30 uur ds. S. Maljaars; Hoofddorp 18.00 uur ds. M. Joosse; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. W. Visscher; Kampen 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Kapelle-Biezelinge 16.30 uur ds. H.J. Agteresch; Katwijk aan Zee 16.00 uur ds. W. Silfhout; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.30 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. A.J. de Waard; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Leiderdorp 10.00 uur ds. M. Joosse; Lelystad 9.30 uur ds. J. IJsselstein en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Lisse 15.30 uur ds. M. Joosse; Marknesse 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Meeuwen 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. C.J. Meeuse;

Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.00 uur stud. P.J. de Raaf; Middelharnis 9.30 en 18.00 ds. G.J.N. Moens; Moerkapelle 9.30 uur ds. W. Visscher en 18.30 uur ds. W. Silfhout; Naaldwijk 18.30 uur stud. J. Beens; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. A. Schot; Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Nijkerk 14.30 uur ds. J.B. Huisman; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur ds. M. Blok; Oostburg 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 10.00 uur ds. A.P. Baaijens; Oostkapelle 9.30 en 15.30 uur ds. A.A. Brugge; Opheusden 10.00 (H.D.) en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Poortugaal 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Poortvliet 18.00 uur stud. P.C. Vlot; Puttershoek 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 (intrededienst) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.30 uur stud. P.C. Vlot en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Centrum 9.30 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur stud. L. van der Kuijl; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Spijkenisse 19.00 uur ds. H. Brons; Sprang-Capelle 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.00 uur ds. A. Schreuder; Tholen 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Waarde 9.30 uur en 18.00 uur ds. D. de Wit en 14.00 uur ds. G.J. Baan; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Woerden

15.30 uur ds. J. IJsselstein; Wolphaartsdijk 9.30 uur en 18.00 uur ds. S. Maljaars en 14.00 uur ds. H.J. Agteresch; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 uur stud. J. Beens en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Zoetermeer 10.00 en 16.00 uur ds. H. van der Heiden; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 7 APRIL 2020

Emmeloord 10.30 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier.

WOENSDAG 8 APRIL 2020

Ridderkerk 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder.

DONDERDAG 9 APRIL 2020

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Den Haag-Scheveningen 19.30 uur ds. J. Schipper; Eindhoven 19.30 uur ds. M. Joosse; Haamstede 19.00 uur ds. G. Pater; Hoogvliet 19.45 uur ds. G.J. Baan; Moerkapelle 11.30 uur (huw.bev.) ds. W. Harinck; Naaldwijk 19.45 uur ds. H.J. Agteresch; Nisse 19.30 uur ds. S. Maljaars; Puttershoek 19.30 uur ds. W. Harinck; Rijssen-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Sint Philipsland 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Veenendaal 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Westzaan 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Wierden 19.30 uur ds. F. Mulder.

VRIJDAG 10 APRIL 2020 GOEDE VRIJDAG

Aagtekerke 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 19.30 uur ds. C. Hogchem; Aalst 16.00 uur ds. J. van Laar; Alblasserdam 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Beekbergen (in Dorpskerk) 17.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 16.45 uur ds. G.W.S. Mulder; Bodegraven 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 19.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 19.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. A. Verschuure; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Dirksland 19.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Ede 19.30 uur ds. M. Joosse; Elspeek 19.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 16.30 uur stud. J. Beens; Enkhuizen 19.30 uur ds. G. Heijkamp; Enter 15.00 uur ds. S.W. Janse; Ermelo 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden

19.30 uur stud. J. Beens; Goes 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 19.30 uur ds. L. Blok; Gouda 19.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 16.30 uur ds. D. de Wit; 's-Gravenzande 17.30 uur ds. G.J. Baan; Groningen 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 17.00 uur stud. L. van der Kуйl; Houten 19.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. H.A. van Zetten; Klaaswaal 19.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Krabbendijke 17.00 uur ds. C. van Krimpen; Krimpen a/d IJssel 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 16.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Leerdam 16.00 uur ds. W. Mouw; Leiderdorp 16.30 uur ds. P. Mulder; Lelystad 16.30 uur ds. J.B. Huisman; Marknesse 15.30 uur ds. A. Schot; Meeuwen 16.00 uur ds. H.J. Agteresch; Meliskerke 19.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; Mijdrecht 16.30 uur ds. W. Harinck; Moerkapelle 16.30 uur ds. G. Clements; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 19.00 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwe-Tonge 16.30 uur stud. P.C. Vlot; Nijkerk 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Oostburg 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Oosterend 19.00 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 19.30 uur ds. M. Karens; Oostkapelle 19.00 uur ds. C. Harinck; Oostvoorne 16.00 uur ds. G. Pater; Opheusden 19.00 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 19.00 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 9.30 uur ds. J.B. Huisman; Poederloij 17.00 uur ds. A.T. Huijser; Poortugaal 16.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. J. Driessen; Rijssen-West 19.00 uur ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 19.00 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 16.00 uur ds. S. Maljaars; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Centrum 17.00 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 19.45 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 19.00 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 19.00 uur ds. J. Schipper; Sliedrecht 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 16.00 uur ds. W. Visscher; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder; Urk 15.30 uur ds. G. Beens; Utrecht 19.30 uur ds. W. Harinck; Veen 19.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Vlaarding 19.30 uur ds. H. Brons; Waarde 19.00 uur stud. P.C. Vlot; Waardenburg 16.30 uur ds. W.J. Karels; Wageningen 19.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 18.30 uur ds. J. de Kok; Woerden 19.00 uur stud. P.J. de Raaf; Wolphaartsdijk 16.30 uur ds. M. Karens; Yerseke 19.30 uur ds.

C. van Krimpen; Zeist 19.30 uur stud. L. van der Kуйl; Zwijndrecht 19.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 5 APRIL 2020

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2C) 09.30 en 12.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 11.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VRIJDAG 10 APRIL 2020 GOEDE VRIJDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 19.30 uur evang. G. Baan; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 19.30 uur evang. C. van Drunen; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 19.30 uur evang. A. van Setten.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

3 pabostudentes 2e jrs **zoeken per sept woonruimte Gouda (of omg)**, 1 nacht in week. Tel: 0619688880

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE



een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl



VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Jongerencoach - Bals Coaching

16-40 jarigen. 06-50406268
www.balscoaching.nl

Gevraagd (leerling) matroos.

Weekenden vrij! Heb je interesse?
Bel dan naar 0647018084.

**Conflictbemiddeling d.m.v.
Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd
'Psycholoog - Mediator NIP'.**



Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

Prachtige natuur genieten in Hoog Sauerland.

www.huizesolagratia.net



Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen



Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out ·
depressie · faalangst · fobie ·
gedragsproblemen · identiteitsproblemen ·
lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld ·
onzekerheid · opvoedingsproblemen ·
paniek · piekeren · PDD-NOS ·
relatieproblemen · slaapproblemen ·
sombereheid · spanning · stress ·
syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Onesiforus

NEDERLANDSE STICHTING
VOOR CHRISTELIJKE HANDREIKING

De doelstelling van de interkerkelijke stichting is het verlenen van geldelijke steun aan, met name vanwege gemoedsbezwaren, in financiële moeilijkheden geraakte personen, gezinnen e.a.

Alle hulpaanvragen worden door een commissie getoetst en besproken met de diaconie.

Om haar doel te realiseren is de stichting afhankelijk van giften, collecten en legaten.

U kunt uw bijdrage storten op:
NL36 RABO 0354 2210 00 of
NL76 INGB 0004 1778 00
t.n.v. "Onesiforus"

Bestuur:
dr. W.J. op 't Hof (voorz.)
W.A. Barth (secr.)
ds. A. den Hartog
G. Hop
J. B. Philibert
C. Vos

Comité van aanbeveling:
Ds. G. Gerritsen
Ds. D. Heemskerck
Ds. J. Roos

Adviescommissie:
mr. drs. S. Visser
F. Bouman
D.C. van der Ploeg

Aanvragen en informatie:
www.onesiforushulp.nl

p.a. Weegee 2 | 3295 CT | 's Gravenveeld | info@onesiforushulp.nl



Praktijk
den Uijl

♥ HULPVERLENING

♥ COACHING

♥ TRAINING

♥ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Topkwaliteit PVC & Laminaatvloeren.

Zelf leggen of onze legservice.
Gratis advies en demo bij u thuis.
06-19557166 info@devloerenkoning.nl

GRATIS kamperen
op de Veluwe?



Hoeve Kootwijk

www.hoevekootwijk.nl | 0342 - 220022



HARKES

Begraffenissen

Voorofscheweg 15a
2771 MA Boskoop
harkesbegraffenissen.nl
0172 - 21 21 22

**WIJ VERZORGEN ALLEEN
BEGRAFFENISSEN**

CHRISTELIJKE BEGRAFFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen



Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Vrijstaande woning met 3 slaapkamers
te huur nabij Kootwijkerbroek
voor max. 2 jaar. Tel. 0653405696

www.scheurfotokaarten.nl

Luxe fotokaarten voor elke gelegenheid.
Een scherpe prijs voor de verkoping op
uw eigen vereniging en/of goede doel.
info@scheurfotokaarten.nl
0317-616735 / 06-51564461

NIEUWE DELEN THEMAPREKENSERIE

V voorkom teleurstelling en teken nu in!

**DI. 11 Zie, een zaaier ging uit
e.a. gelijkenissen** € 18,50
Ds. E. Venema

**DI. 12 Dit is Gods vinger
Themapreken:
coronavirus** € 19,50
Ds. G. Beens, Ds. A.T. Huijser, ds. A. Schot,
ds. D.E. van de Kieft, ds. A. Verschuure
en ds. A. Hellenbroek

OOK ABONNEREN OP DEZE SERIE? € 5,00 KORTING

Bestelbon:

Ja, we bestellen:

... ex. Zie, een zaaier ging uit

... ex. Dit is Gods vinger

O We nemen abonnement op deze serie en willen
nog de delen: (keuze dl. 1 t/m 10)

Naam:

Straatnaam:

Postcode:

Woonplaats:

Bestelstrook portovrij zenden:

Uitgeverij De Ramshoorn, Antw. nr 860, 4460 WB Goes



Uitgeverij
'de Ramshoorn'

Lange Vorststr. 21 Goes
Tel. 0113-221909
info@ramshoorn.nl
www.ramshoorn.nl

Ook verkrijgbaar in de boekhandel

Vakantie terugverdienen?
www.diskoffer.nl

vakanties met zondagsrust

Jouw bruidsjurk...

-Uniek

-Maatwerk

-Betaalbaar



www.atelier-joline.nl
Reeuwijk

NIEUWE BOEKEN - ZOJUIST VERSCHENEN



THEODORUS AVINCK
**Wendt u naar
Mij toe**

Praktikale verhandelingen
Een heldere en bevin-
delijke uiteenzetting
en toepassing van de
gereformeerde leer.
Hertaling: C. Bregman.
gebonden | 33130236
517 blz. | € 44,50



WILLIAM GUTHRIE
**Stromen op het
droge**

De acht preken
in dit boek vormen
een rijk getuigenis
van de overvloedige
genade van God in
Christus.
gebonden | 33130229
147 blz. | € 16,50



DS. J.M.D. DE HEER
**Bekering, hoe
gaat dat?**

In dit boek beschrijft
ds. De Heer,
speciaal voor
jongeren, over een
aantal facetten van
de bekering.
gebonden | 33130410
128 blz. | € 13,90



B. HOOGHWERFF
**Niet sterven
maar leven**

*Getuigenissen van
Gods kinderen
in de Tweede
Wereldoorlog*
Geïllustreerd.
gebonden | 33130267
169 blz. | € 17,90



DS. A. MOERKERKEN
**Het zaad zal
Hem dienen**

*Gedachten rond het doen
van openbare geloofsbelijdenis*
gebonden | 33130489
93 blz. | € 12,50



DS. J. MIJNDERS
**De veilige
Schuilplaats in
groot gevaar**

*Gods weldaden in
oorlogstijd. Ervaringen
van ds. Mijnders in de
vorm van meditaties.*
Geïllustreerd.
gebonden | 33130328
139 blz. | € 14,50

Den Hertog uitgeverij

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR
Elzenkade 6 - Houten Tel. (030) 637 34 34 www.hertog.nl
Postbus 150, 3990 DD Houten E-mail: boeken@hertog.nl info: www.uitgeverijdenhertog.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 0182-58 39 32
Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Begrafenisondernehmung STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

 **Reformatorische Relatiebemiddeling**

Op zoek naar een partner in de reformatorische gezindte?
Tel.nr: 06 - 1732 9621
www.refo-relatie.nl

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **7**

Geén korting, maar in één keer de laagste prijs!

PVC vloer. Incl. inmeten + Egaline + Primer + Egaliseren + Primer aanbrengen + Leggen Elders 66,-

Kraakprijs 39,95 p/m²

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Begrafenisondernehmung de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begrafenisondernehmungdejongh.nl
www.begrafenisondernehmungdejongh.nl

 **VAN STAVEREN**
Begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Uw woning in Veenendaal, Achterberg, Rhenen, Renswoude, Ederveen of omgeving goed verkopen?
Maak een vrijblijvende afspraak voor een gratis verkoopadvies met waardebepaling en scherpe offerte!

BURGLAND
Makelaars

Zandstraat 61
3901 CK Veenendaal
0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Ontsmetten met Disinfectant van Neolife! Ook vit.C/All-C beschikbaar voor volwassenen en kinderen.
Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl
kortingscode KV2020

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
Johannus Monarke Content Domus Viscount Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavier)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@klikSAFE.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@klikSAFE.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.



Bij het kruis en het lege graf

ELSKE WAARHEEN?

BUITEN KLINT ER GESCHREEUW VAN EEN PAAR JONGENS EN BENEDEN DE MUZIEK VANUIT DE CAFETARIA. NIEUWE GELUIDEN, WAARAAN ZE ZAL MOETEN WENNEN. VADER ZEGT ALTIJD: 'ELSKE, ALLES WENT'.

Weer gaat ze voor het raam staan. De blauwe ogen, die bijna altijd vrolijk stonden, kijken nu weemoedig over het plein met de vele mensen. En opnieuw moet ze denken: Anders keek ik uit over de weilanden en hoorde ik de vogels. Maar... alles went! De andere dag zitten ze voor het eerst met z'n vieren aan tafel. Tussen de middag eten ze warm. Dat komt het beste uit, want de cafetaria gaat om twaalf uur open. Meestal is Edwin er, en af en toe tante Annie. Edwin werkt hier voor vast. Elske heeft hem nog maar één keer meegemaakt. 's Avonds eten ze ongeregeld, net hoe het uitkomt. Marja zei: 'Wie honger heeft, pakt maar een boterham'. Voordat ze gaan eten, kijkt Elske vader aan en die heeft haar meteen door. 'Elske is gewend om te bidden voor het eten, dus even stilte'. Elske voelt zich een beetje opgelaten. Ze bidt, maar eigenlijk gedachteloos. Tessa zit met grote ogen naar haar te kijken en vraagt verwonderd: 'Waarom doe jij dat?' 'Daarom'. Elske weet wel dat dit geen goed antwoord is, maar hoe kun je Tessa nu duidelijk maken wat bidden is? 'Ik ook doen!' Tessa doet haar handjes over elkaar en doet heel even haar ogen dicht. Maar ze is veel te nieuwsgierig wat de anderen er van zullen zeggen en kijkt gauw weer op. 'Nou jij', commandeert ze haar moeder. Marja moet lachen en Elske kijkt wat hulpeloos naar vader. Zoals het nu gaat, is het spotten. Vader geeft haar een knipoogje en zegt: 'Eet smakelijk!' Even is Elske opgelucht, maar als ze klaar met eten zijn, komt er een nieuw probleem.

Volgende week hopen we Goede Vrijdag en Pasen te herdenken. We denken eraan dat de Heere Jezus aan het kruis is gestorven en in het graf is gelegd, maar ook is opgestaan.

In het boek "De Christenreis" van Bunyan lezen we daar ook over. Christen kan niet zo snel lopen, omdat hij een pak op zijn rug heeft. Hij klimt de heuvel op en ziet dan een kruis. Hij ziet bij het kruis ook een geopend graf. Op dat ogenblik valt het pak van zijn rug, in het graf. Het stort naar beneden en het verdwijnt voorgoed. Christen kijkt naar het kruis. Wat is hij blij! Het is een wonder: zijn zondenpak is weg! De tranen rollen over zijn gezicht. Er komen drie engelen. Ze zeggen: 'Vrede zij u'. De eerste engel zegt: 'Uw zonden zijn u vergeven'. De tweede engel doet de vieze kleren van Christen weg en geeft hem nieuwe kleren. De derde engel geeft hem een merkteken aan zijn voorhoofd en een rol in zijn hand. Die moet hij laten zien bij de hemelpoort. Dat is zijn paspoort.

Wat Christen hier mag meemaken, dat betekent nu Goede Vrijdag en Pasen.

Gods kinderen mogen soms iets zien van de betekenis van het kruis en het graf. Ze zien, net als Christen, dat hun zonden vergeven zijn door het bloed van de Heere Jezus. Zij verwonderen er zich over dat het graf leeg is. De Heere Jezus is opgestaan, Hij is de levende Zaligmaker! Dat is een groot wonder voor ieder die bij zichzelf ook zo'n zondenpak ontdekt heeft.

Wat is het belangrijk om te weten of je op de goede weg loopt. Als je door het geloof de Heere Jezus mag kennen als jouw Zaligmaker, verlost Hij jou ook van je zondenpak. Is jouw paspoort voor de hemel al in orde?

D. VAN WIJNGAARDEN, VEENENDAAL



Ds. Labee over:

Bijbellezen en menselijke wijsheid

Hoe moet ik de getallen in de Bijbel lezen over het volk van Israël in Egypte en in de woestijn? Moeten we de Bijbel niet veel meer onbevangen lezen, ook als het met ons verstand niet kloppend is te maken?

Getallen

De eerste vraagsteller heeft nogal wat gerekend en liep vast met de getallen, die Gods Woord ons noemt rond het volk van Israël. Toen Jakob in Gosen kwam wonen, dicht bij Jozef, bracht hij 66 mannelijke nakomelingen mee. Samen met Jozef, Manasse en Efraïm en zichzelf meegerekend zijn dat de zeventig zielen (Gen. 46:27). Hoe is het mogelijk dat zo'n 350 jaar later, dit Jakobsvolk ongeveer twee miljoen mensen telde?


Hoe kan zo'n groot volk in één nacht door de Rode Zee getrokken zijn? Wat betekenen twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen voor zo'n schare mensen? En hoeveel (miljarden?) kwakkels moeten er wel niet neergestreken zijn in het tentenkamp? Hoe zal het geweest zijn met de watervoorziening, bijvoorbeeld bij de Sinaï, waar het volk langere tijd verbleef?

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het niet lukt om al deze dingen te verklaren met ons menselijk verstand. Het spoor van sommige verklaarders om met behulp van archeologische vondsten zaken te verklaren, loopt dood. Het ontvluchten van deze vragen door te menen dat het getal 'duizend' verstaan moet worden als een 'eenheid' lijkt aantrekkelijk. De getallen worden daarmee veel kleiner maar passen op andere plaatsen niet. Graag sluiten we ons aan bij de verklaarders die niet

zoeken naar een sluitende verklaring maar wijzen op een wonderdoend God. Als de Heere grote vruchtbaarheid gaf en het volk zeer vermenigvuldigde, laten we het daarbij. Als de rij Israëlieten door de woestijn geschat wordt op honderden kilometers gaan we niet rekenen maar wijzen naar de God van dat volk. De levende God, Die door één virus het hele wereldrond doet beven, heeft op wonderlijke wijze voor het volk Israël gezorgd. En we buigen onder het profetische Woord, dat ook in deze dingen zeer vast is.

Geloofsleer

Een tweede vraagsteller peinsde over allerlei zaken zoals schepping en evolutie, maar ook over 'schijnbaar tegenstrijdige' zaken in de Heilige Schrift. De vraag die overbleef was deze: 'Moeten we niet veel meer de Bijbel lezen met onbevangen bril? Alles laten staan wat er staat, ook al kunnen wij het met ons verstand niet kloppend maken?' Van harte onderschrijven we dat! We denken terug aan een van onze belijdeniscatechisanten. Ze had niet zoveel letters gegeten maar was zo hartelijk betrokken op de Heere en Zijn dienst. Tijdens een wat stevige discussie tijdens de catechisatieles met een van de studerenden, stak ze haar vinger op. 'Waarom praten jullie daar zo lang over? Het staat toch gewoon in de Bijbel?'

Laten we het onderwijs bij monde van Paulus ter harte nemen: 'Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal Ik teniet maken. Waar is de wijze? Waar is de schriftgeleerde? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt? Want nademaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zo heeft het Gode behaagd, door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven'. De kanttkening (43b) schrijft zo treffend: 'De profeet haalt deze woorden aan tegen degenen die het Woord Gods van de profeten voorgesteld, verachtten, en meer hielden van menselijke leringen'. Dat neemt niet weg dat we - zoekend en bedelend om licht - het Woord van God moeten onderzoeken. Schrift met Schrift vergelijkend mogen we dan wel uitspraken doen over zaken die ons verduisterde verstand niet altijd vatten kan. Lezer(es) werd uw/jouw oog weleens met Goddelijk licht bestraald? 



VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.